

Minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Peters) aan hoge commissaris te Djakarta (Schürmann), 27 sept. 1951

Mede namens Blom.

Aneta seint 24 dezer uit Djakarta radiocommentaar Nederlands programma van Kempen over troonrede. Daarin wordt o.m. gezegd dat het voor kabinet Sukiman-Suwirjo moeilijk het Nederlands standpunt te aanvaarden, dat eerst Unieconferentie alvorens officieel overleg te plegen inzake Nederlands-Indonesische Uniebetrekkingen, aangezien dit zou betekenen dat het kabinet accoord gaat met handhaving van het Unieverband.

Noch de troonrede noch het officieel communiqué over de besprekingen met Supomo, dat diens instemming had, bevat echter het voorstel, voor het houden van een Unieconferentie. Berichten uit Den Haag, waarop dit Indonesisch commentaar gebaseerd is, moeten derhalve uit Indonesische bron emaneren, hetgeen te betreuren is omdat de gehouden besprekingen strikt vertrouwelijk waren.

U weet dat Nederlands standpunt aangaande Unieconferentie zoals medegedeeld aan Supomo was, dat weigering van de zijde van de Indonesische Regering om het Uniestatuut in dit opzicht na te komen, een ongunstig effect zou hebben op de Nederlandse publieke opinie bij beoordeling van de waarde der nieuwe verbintenissen. Supomo verklaarde in bespreking 19 dezer dat hij weliswaar verwachtte, dat de Indonesische Regering geen Unieconferentie zou willen houden, doch dat hij niet had gezegd dat zijn Regering concreet daartoe onbereid was en dat hij de Indonesische Regering omtrent de Nederlandse suggestie zou inlichten. Wij zijn voorts bijzonder onaangenaam getroffen door de zinspelende op de te verwachten moeilijkheden voor de Nederlandse gemeenschap indien Indonesië de bedoelingen van de Nederlandse Regering moet wantrouwen in verband met het Nederlandse standpunt inzake Nieuw-Guinea.

Verzoeken contact op te nemen met Supomo en hem mede te delen dat de Nederlandse Regering teleurgesteld is door deze eerste officiële publieke uitlating na de vertrouwelijke besprekingen welke bovendien gedeeltelijk onjuist is en zo kort na de opzienbarende rede van Sukarno weinig bevorderlijk voor een gunstige sfeer, welke eerste voorwaarde voor een succesvolle voortzetting van de besprekingen op basis als voorlopig met Supomo overeengekomen.

Officiële Indonesische reactie teleurstellend nu zijdens de Nederlandse Regering tegenover Supomo juist nadrukkelijk gewezen was op het belang dat de Indonesische Regering voorgeeft in bevordering van het inzicht bij het Indonesisch publiek, dat het bereiken van een voor beide partijen aanvaardbare regeling der verhoudingen zal leiden tot betere betrekkingen.

In verband hiermede gelieve U aan Supomo te vragen, welke waarde de Nederlandse Regering nu aan deze uitlating moet hechten, aangezien deze aanleiding zou kunnen geven tot een officiële stap.

De Nederlandse Regering hecht zeer aan een goede sfeer tussen beide landen, doch kan geen publicaties over zijn kant laten gaan, welke de met veel moeite tot stand gebrachte goodwill ondergraven.

U kunt de hoop uitspreken dat Supomo een weg weet te vinden om deze publicatie spoedig weer recht te trekken en de overeengekomen weg voor verder overleg te effenen in de geest der gehouden besprekingen, zodat verdere Nederlandse stappen achterwege kunnen blijven.